

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศต้องอาศัยประชากรเป็นกำลังสำคัญ ถ้าประชากรมีคุณภาพก็จะทำให้ประเทศชาติสามารถพัฒนาก้าวหน้าไปด้วยดี ส่วนวิธีการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของประชากรนั้น การให้การศึกษา นับว่าเป็นวิธีการที่ดีและเหมาะสมที่สุด ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (มีตรครุ 2520 : 3) ตอนหนึ่งว่า

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ
ความคิด ทักษะคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็น
พลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบ
ไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพแล้ว การพัฒนา
ประเทศย่อมกระทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลแน่นอนรวดเร็ว

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เราเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา จึงมีการจัดการศึกษา
ภายในประเทศขึ้นหลายระดับ แต่การศึกษาที่ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป
คือ การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเยาวชน เศษะคุบต์ (2516 : 1) กล่าวว่า

สำหรับการจัดการประถมศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการทางการศึกษา
ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนและประเทศอย่างยิ่ง เพราะมุ่งส่งเสริมให้
ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาการขั้นมูลฐาน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้
และการปฏิบัติในระดับสูงขึ้นไป ผู้เรียนจะได้รับการหล่อหลอม
บุคลิกภาพ การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนการเผชิญ

ปัญหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการวิเคราะห์หาวิธีแก้ปัญหาด้วยเหตุผล ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเติบโตในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นกำลังของชาติอย่างภาคภูมิใจ

จากข้อความดังกล่าวอาจนับได้ว่าบุคคลใดก็ตามที่ได้รับการศึกษาระดับนี้จนกระทั่งบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ก็จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี แต่การที่จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศนั้น นอกจากจะต้องมีประสบการณ์และความรู้แล้ว สุขภาพนับได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะถ้าร่างกายไม่แข็งแรงหรือมีสุขภาพไม่ดี บุคคลเหล่านั้นจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

พลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่มีความสำคัญ ในอันที่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมคุณภาพชีวิตเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย จึงได้มีการกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาทางด้านพลศึกษาไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (2520 : 1) ว่า "ให้บุคลิภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ" นอกจากนี้วรรคตัดี้ เพียรชอบ (2532 : 2) ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการพลศึกษาว่า "การพลศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการเจริญงอกงามและมีการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกเฟ้นแล้ว เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้" สำหรับการพลศึกษาในระดับประถมศึกษาชั้นนั้นถือว่าเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญมากจัดอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งนิกลัน, ฟลานแกนและเฟรดเดอริคสัน (Nixon, Flanagan and Frederickson 1965 : 44-45) ได้กล่าวว่า "เป็นวิชาสำคัญยิ่งวิชาหนึ่งสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษา เพราะเป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญในการทำให้เกิดพัฒนาการในตัวผู้เรียนทุกด้าน คือ สติปัญญาเจตสิกฉลาด เป็นสมาชิกที่มีวัฒนธรรม มีศีลธรรมและจรรยาบรรณที่ดีขึ้น ทำให้จิตใจมั่นคง เข้มแข็ง รักสันติภาพและควบคุมอารมณ์ได้" โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในระดับนี้เป็นวัยที่ต้องการการเคลื่อนไหวหรือการเล่นเพื่อออกกำลังกายอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนและเป็นการปูพื้นฐานที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในระดับสูงต่อไป ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดดำเนินการเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาพลศึกษามีความเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จได้ ก็คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษานั้นเอง

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษานั้น ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจะเป็นผู้ที่มีหน้าตาในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนโดยตรง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียน จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาดังที่วอร์ดดี เพียร์ชอบ (2523 : 31) ได้กล่าวว่า "ครูพลศึกษานับว่าเป็นหัวใจสำคัญของวิชาพลศึกษา การที่วิชาพลศึกษาจะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่นักเรียนมากนักน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าครูพลศึกษาสามารถจะจัดโปรแกรมพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากวิชาพลศึกษามากน้อยเพียงใด"

ปัจจุบันผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการสอนของครูต่างตระหนักโดยทั่วกันว่า การสอนเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งอันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ดังที่ มานน์ (Mann 1958 อ้างถึงในวอร์ดดี วิชาจิตพิทักษ์ชน 2529 : 6) กล่าวว่า "การสอนเป็นศิลปะที่ยากที่สุดในกระบวนศิลปะทั้งหมด ทั้งเป็นศาสตร์ที่ลึกซึ้งที่สุดในกระบวนศาสตร์ทั้งหลาย การสอนที่สมบูรณ์ที่สุดครูจะต้องมีความรู้ในวิชาการ ความรู้ในตัวนักเรียน กระบวนการสอน อุปกรณ์การสอนและสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสูงสุด" แต่ผลการสอนของครูจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ พฤติกรรมการสอนของครู เพราะถ้าครูมีพฤติกรรมการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ย่อมทำให้ นักเรียนเกิดความพอใจรักใคร่และศรัทธาในตัวครู อันจะเป็นผลทำให้ นักเรียนเกิดความรัก ความศรัทธาและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ตลอดจนมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพิ่มขึ้น ดังที่สถาบันการกรีฑาของสหรัฐอเมริกา (The Athletic Institute 1951 : 29) กล่าวว่า "ความแตกต่างทางพฤติกรรมของครูผู้สอน ย่อมนำมาซึ่งความแตกต่างของความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของเด็ก ตามโอกาสที่เด็กได้ศึกษาจากครูผู้สอนแต่ละคน"

ฉะนั้น พฤติกรรมการสอนของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมากในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งแฟลนเดอร์ (Flander 1970 : 3) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูว่า "การสังเกตวิเคราะห์พฤติกรรมของครูเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพัฒนาการสอนของครู ช่วยให้เราเข้าใจสาเหตุพฤติกรรมและควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนให้เป็นไปในแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่กำหนดไว้" เกี่ยวกับการสำรวจพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนนั้น สามารถที่จะศึกษาได้จากบุคคลหลายฝ่าย ดังที่ โพททอรี่ ลินลาร์ตัน (2524 : 187) ได้กล่าวว่า "ข้อมูล

จากการสำรวจหรือประเมินพฤติกรรมการสอนของครูสามารถทราบได้โดยการสังเกตของผู้บริหาร นักเรียน เพื่อนครู และตัวผู้สอนเอง" ซึ่งจะทบทวนว่าพฤติกรรมการสอนของครูเป็นไปในทิศทางใด โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาซึ่งนักเรียนอยู่ในวัยเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนมีความสนใจต่อการเรียนด้านการเคลื่อนไหวและทักษะกีฬาเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในระดับนี้จึงควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และได้รับการฝึกฝนวิชาการทางด้านนี้เป็นอย่างดี

ดังนั้น พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จึงนับว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการสอนวิชาพลศึกษา ในอันที่จะทบทวนให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับนี้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนที่มีวุฒิทางพลศึกษากับครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สามารถ
สำรวจได้
2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน
พลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิทางพลศึกษากับครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประ
ถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 ซึ่งเป็นการสำรวจพฤติกรรมการสอนเฉพาะในชั่วโมงสอน
เท่านั้น
2. ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งครอบคลุม
พฤติกรรมการสอนด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ด้านการเตรียมการสอน
 - 2.2 ด้านการดำเนิการสอน
 - 2.3 ด้านบุคลิกภาพในการสอน
 - 2.4 ด้านการใช้อุปกรณ์การสอนและสถานที่
 - 2.5 ด้านการจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน
 - 2.6 ด้านการมอบงานให้ปฏิบัติ
 - 2.7 ด้านการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม
 - 2.8 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากคำตอบในแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ซึ่งผู้วิจัยถือว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบตามความเป็นจริง

ความจำกัดของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถามมีพื้นฐานทางการศึกษาและอายุแตกต่างกัน อันอาจมีผลต่อการตอบแบบสอบถามได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 ทั้งที่มีวุฒิทางพลศึกษาและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา

พฤติกรรมการสอน หมายถึง วิธีการแสดงออกที่ครูใช้ในการสอนพลศึกษา อันมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน บุคลิกภาพในการสอน การใช้อุปกรณ์ในการสอนและสถานที่ การจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน การมอบงานให้ปฏิบัติ การปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม การประเมินผล การเรียนการสอน

เขตการศึกษา 9 หมายถึง อาณาเขตที่รวมหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการด้านการศึกษาซึ่งแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมและปริมาณคุณภาพการศึกษา มีทั้งสิ้น 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดสกลนคร จังหวัดหนองคาย และจังหวัดอุดรธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เขตการศึกษา 9
2. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนวิชาพลศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการ
นำไปปรับปรุงพฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น